

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 81/2019
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Δ΄
Συνεδρίαση της 3^{ης} Απριλίου 2019**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Χρυσαφούλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Μέλη: Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αικατερίνη Γρηγορίου, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Ευστράτιος Συνοίκης, Παναγιώτης Παππάς, Αθανάσιος Θεοχάρης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Γεωργία Καπόρη, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. Φ . 841 / 72 / 56170 / Σ. 12769/24-7-2018 του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας/ΓΔΟΣΥ/ΔΝΣΗ Οικονομικού Τμήμα Οικονομικής Μέριμνας και Λογιστικού.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται αν, μετά τη θέση σε ισχύ της διάταξης παραγράφου Κ΄ του άρθρου 127 του ν.4472/2017, καταργήθηκε το επίδομα διαχειριστικών λαθών, που προβλέπεται η δυνατότητα καταβολής του στα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, υπό την ιδιότητά τους ως διαχειριστών χρημάτων των Εκμεταλλεύσεων Εξυπηρέτησης Προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων, σε βάρος των πόρων τους, σύμφωνα με την παράγραφο 2, περ. γ, του άρθρου 26 του Γενικού Κανονισμού «Περί Εκμεταλλεύσεων Εξυπηρετήσεως Προσωπικού Ενόπλων Δυνάμεων».

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Με τις διατάξεις του άρθρου 26 του Γενικού Κανονισμού «περί Εκμεταλλεύσεων Εξυπηρετήσεως Προσωπικού Ενόπλων Δυνάμεων», είναι δυνατή η καταβολή ειδικών αποζημιώσεων στο προσωπικό των Εκμεταλλεύσεων Εξυπρέτησης Προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων, με διαταγές των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων, κατόπιν σχετικής πρότασης των διοικήσεων των Εκμεταλλεύσεων. Μεταξύ αυτών, προβλέπεται δυνατότητα καταβολής επιδόματος διαχειριστικών λαθών στους υπεύθυνους διαχειριστές χρημάτων των Εκμεταλλεύσεων, το οποίο βαρύνει τους ίδιους πόρους αυτών και όχι τον κρατικό προϋπολογισμό.
2. Το ως άνω επίδομα διαχειριστικών λαθών είναι διάφορο του επιδόματος διαχειριστικών λαθών που αποτελούσε μέρος των μισθολογικών απολαβών των δικαιούχων και καταβαλλόταν με τις αποδοχές τους σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, όπως προβλεπόταν ήδη στο ν.1509/1950 (άρθρο 11 παρ.7 περίπτ.β), καταργήθηκε με το άρθρο 5 του ν.754/1978, ενώ προκύπτει αναβίωσή του με το άρθρο 12 του ν.1810/1988 και εκ νέου κατάργησή του για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων με το άρθρο 3 παρ. ιε του ν.2448/1996.
3. Με τις Φ.841.2/52/453606/Σ.3613/18-7-1997/ΓΕΣ/ΔΟΙ και Φ.841/92/97/Σ.5440/30-7-1997/ΓΕΝ//Ε4 σχετικές διαταγές των Γενικών Επιτελείων, που εκδόθηκαν σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στην παρ.8 του άρθρου 18 του ν.δ. 721/1970 και την παρ.3 του άρθρου 26 του Γενικού Κανονισμού «περί Εκμεταλλεύσεων Εξυπηρετήσεως Προσωπικού Ενόπλων Δυνάμεων», που εγκρίθηκε με τη Φ.092.5/1/23173018-3-1981 απόφαση ΥΕΘΑ (Β'181), καθορίσθηκε αρχικά η καταβολή του επιδόματος αυτού το 1997, ως ποσοστό επί των κερδών κάθε Εκμετάλλευσης Εξυπρέτησης Προσωπικού, ενώ, με τις Φ.820/ΑΔ.925222/Σ.38/10-1-1998/ΓΕΑ/Δ3, Φ.841.2/38/498261/Σ.38677/15-6-2007/ΓΕΣ/ΔΟΙ, Φ.841.2/51/07/Σ.58841/6-6-2007/ΓΕΝ/Ε4 σχετικές διαταγές αναπροσαρμόσθηκε το ύψος του.
4. Με τις διατάξεις της παραγράφου Κ' του άρθρου 127 του ν. 4472/2017 ορίσθηκε ότι, πέραν από τα επιδόματα, παροχές και αποζημιώσεις, που προβλέπονται από το νέο μισθολόγιο για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, όλες οι άλλες παροχές, επιδόματα και αποζημιώσεις με οποιαδήποτε ονομασία, που προβλέπονται από άλλες γενικές ή ειδικές διατάξεις, καταργούνται.

5. Ενόψει αυτών τέθηκε το εν λόγω ερώτημα.

6. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους εξέφρασε τις απόψεις του επί του κρινομένου ερωτήματος, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 6 του ν. 3086/2002 (Α' 324/2002), με το έγγραφό του με αριθμ. πρωτ. 2/64695/ΔΕΠ/16-11-2018, καταλήγοντας ότι η ειδική αποζημίωση που καταβάλλονταν στα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, που υπηρετούν και έχουν ορισθεί υπεύθυνοι διαχειριστές χρημάτων στις εκμεταλλεύσεις εξυπηρέτησης του προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων, αποτελεί μισθολογική παροχή και έχει καταργηθεί, ανεξάρτητα από το αν η εν λόγω αμοιβή καταβάλλονταν από τις εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού πιστώσεις ή όχι, διότι τα ως άνω στελέχη υπηρετούν σε Στρατιωτικές Υπηρεσίες.

Νομοθετικό Πλαίσιο.

7. Στο άρθρο 127 του ν. 4472/2017 «Συντάξεις, απολύσεις, συνδικαλιστικά, ΗΛΕΚΤΡΟΝΟΙΚΟΙ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΙ, μισθολογικά, Μεσοπρόθεσμο 2018-2021 κλπ» (Α' 74), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«Άρθρο 127.Επιδόματα

Πέρα από το βασικό μισθό του προηγούμενου άρθρου παρέχονται και τα εξής επιδόματα και παροχές κατά μήνα:

Α. Οικογενειακή παροχή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 4354/2015 (Α' 176), όπως κάθε φορά ισχύει.

Β. Επίδομα ιδιαίτερων συνθηκών εργασίας, λόγω της ιδιαίτερης φύσης των καθηκόντων των εν λόγω στελεχών καθώς και της απασχόλησης χωρίς ωράριο εργασίας ή πέραν του ωραρίου εργασίας, οριζόμενο ως εξής:

Γ. Επίδομα θέσης ευθύνης, οριζόμενο κατά βαθμίδα θέσης, ως εξής:

ΣΤ. Τα επιδόματα αναπηρίας και κινδύνου (πτητικό, πτώσεως αλεξιπτωτιστών, καταδυτικό, υποβρύχιων καταστροφών, δυτών, εκκαθάρισης ναρκοπεδίων, Ε.Κ.Α.Μ., Ε.Μ.Α.Κ., Μ.Α.Τ., ανιχνευτών, εξουδετερωτών βομβών και εκρηκτικών μηχανισμών, συνοδών σκύλων που χρησιμοποιούνται για την ανίχνευση εκρηκτικών υλών και άλλων ελέγχων, ειδική αποζημίωση πυροτεχνουργών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, γραφείου λόγω ανικανότητας ένεκα παθήματος στην υπηρεσία) που παρέχονται στα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας εξακολουθούν να καταβάλλονται, σύμφωνα με τις ισχύουσες περί αυτών διατάξεις και στο ύψος που έχουν διαμορφωθεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, οι οποίες εκδίδονται σε αποκλειστική προθεσμία ενός έτους από την ημερομηνία

έναρξης ισχύος των διατάξεων του παρόντος, καθορίζονται το ύψος, οι δικαιούχοι, οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης των ως άνω επιδομάτων. Στην περίπτωση που παρέλθει άπρακτη η παραπάνω προθεσμία παύει στο εξής η καταβολή οποιουδήποτε από τα παραπάνω επιδόματα....

Κ. Πέρα από τα επιδόματα, παροχές και αποζημιώσεις, που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου αυτού, όλες οι άλλες παροχές, επιδόματα και αποζημιώσεις με οποιαδήποτε ονομασία, που προβλέπονται από άλλες γενικές ή ειδικές διατάξεις καταργούνται».

8.Στις διατάξεις των άρθρων 1,7,8,12,18,21,72,87,101,108 του ν.δ. 721/1970 «Οικονομική Μέριμνα και Λογιστικό των Ενόπλων Δυνάμεων» (Α'251), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

« Άρθρον 1 ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Έννοια Οικονομικής μερίμνης και Λογιστικού Ενόπλων Δυνάμεων

1. Η Οικονομική μέριμνα των Ενόπλων Δυνάμεων είναι το σύνολον των ενεργειών, δι' ων εκδηλούται η οικονομική δραστηριότης των Ενόπλων Δυνάμεων, η συνδεδεμένη με την εξεύρεσιν, απόκτησιν, διαχείρισιν, διάθεσιν και γενικώτερον διοίκησιν των απαιτούμενων μέσων διά την οικονομικήν υποστήριξιν τούτων, επί τω σκοπώ πραγματοποίησεως της αποστολής των.
2. Αι μέθοδοι, αι διαδικασίαι και τα συστήματα οικονομικής μερίμνης αποτελούν το Λογιστικόν των Ενόπλων Δυνάμεων, το οποίον περιλαμβάνει:
 - α. Τους όρους εξευρέσεως των μέσων προς οικονομικήν υποστήριξιν των Ενόπλων Δυνάμεων.
 - β. Τους όρους ενεργείας της διαχειρίσεως των ανωτέρω μέσων, ως και της λογιστικής παρακολουθήσεως της εκμεταλλεύσεως τούτων διά την υποστήριξιν των Ενόπλων Δυνάμεων προς εκπλήρωσιν της αποστολής των.
 - γ. Τον τρόπον διαθέσεως των μέσων, ως και τον τρόπον καθ' όν αι Ένοπλοι Δυνάμεις συναλλάσσονται και συμβάλλονται γενικώς.
 - δ. Τας αρμοδιότητας των εντεταλμένων οργάνων, άτινα ασχολούνται με την εξεύρεσιν, απόκτησιν, διαχείρισιν και διάθεσιν των μέσων, ως και την λογιστικήν παρακολουθήσιν της εκμεταλλεύσεως τούτων, τας ειδικωτέρας ευθύνας αυτών, τον τρόπον αποδόσεως λογαριασμού, τον τρόπον γενικωτέρου ελέγχου της οικονομικής δραστηριότητος και την διαδικασίαν καταλογισμού ευθυνών.
 - ε. Τας προϋποθέσεις υφ' άς επιτρέπεται η άσκησις εκμεταλλεύσεως τινών υπό των Ενόπλων Δυνάμεων.

ζ. Τας μεθόδους κοστολογήσεως των εν γένει δραστηριοτήτων των Ενόπλων Δυνάμεων.

3. Αι υπηρεσΐαι δι' ών ασκείται η Οικονομική μέριμνα και το λογιστικόν των Ενόπλων Δυνάμεων οργανούνται και λειτουργούν παρά τω Αρχηγείω Ενόπλων Δυνάμεων, ως και κατά Κλάδον συμφώνως προς τας διατάξεις περί Κώδικος δημοσίου λογιστικού, της περί Υπουργείου Εθνικής Αμύνης νομοθεσίας, του παρόντος Ν. Δ/τος και των εις εκτέλεσιν του τελευταίου τούτου εκδιδομένων Β. Δ/των ή Γενικών και Ειδικών Κανονισμών».

«Άρθρον 7. Μέσα υποστηρίξεως των Ενόπλων Δυνάμεων και πηγαί αυτών

1. Διά την συντήρησιν, ανάπτυξιν, εκπαιδευσιν, πολεμικήν προπαρασκευήν των Ενόπλων Δυνάμεων και την υπό τούτων διεξαγωγήν του πολέμου διατίθενται τα κάτωθι μέσα υποστηρίξεως:

α. Χρήματα. β. Υλικά και εφόδια πάσης φύσεως .γ. Υπηρεσΐαι. δ. Κτίρια και εγκαταστάσεις. ε. Κτήνη ζ. Πάν έτερον περιουσιακόν στοιχείον, του οποίου επιτρέπεται η διάθεσις προς υποστήριξιν των Ενόπλων Δυνάμεων κατά τας ισχυούσας εκάστοτε διατάξεις.

2. Η απόκτησις, η διαχείρισις, η συντήρησις, η διάθεσις και η διοίκησις των εν τη προηγουμένη παραγράφω μέσων υποστηρίξεως των Ενόπλων Δυνάμεων και η λογιστική παρακολούθησις της αξίας τούτων και των προκαλουμένων περιουσιακών μεταβολών εκ της κινήσεως και διαθέσεως αυτών, ανήκει εις την αρμοδιότητα των προβλεπομένων, υπό της οργανώσεως εκάστου Κλάδου, Σωμάτων ή Υπηρεσιών και λοιπών οργάνων, κατά τας διατάξεις του παρόντος και των εκδιδομένων κατ' εφαρμογήν αυτών Γενικών και Ειδικών Κανονισμών.

3. Πηγαί εξασφαλίσεως των εν τη παραγράφω 1 του παρόντος άρθρου μέσων υποστηρίξεως των Ενόπλων Δυνάμεων είναι:

α. Αι πιστώσεις του ειδικού προϋπολογισμού εξόδων του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης.

β. Αι πιστώσεις των ειδικών προϋπολογισμών εξόδων άλλων Υπουργείων

γ. Τα αποθέματα πάσης φύσεως των Ενόπλων Δυνάμεων.

δ. Η χορηγουμένη εις τους Κλάδους παγία προκαταβολή κατά τας διατάξεις του άρθρ. 16 του παρόντος.

ε. Αι μη περιλαμβανόμεναι εις τον Κρατικόν προϋπολογισμόν παροχαί εις είδος, εις υπηρεσίας ή εις χρήμα, αίτινες διατίθενται εις τας Ενόπλους Δυνάμεις εις εκτέλεσιν των όρων ειδικών συμφωνιών και συμβάσεων.

ζ. Τα κεφάλαια εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού περί ών το άρθρ. 12 του παρόντος.

η. Τα κεφάλαια εκ των προϋπολογισμών Ειδικών κατά Κλάδον Ταμείων Αμύνης, δυνάμει των εκάστοτε ισχυουσών περί των Ταμείων τούτων διατάξεων.

θ. Αι επιτάξεις εισφορών πάσης φύσεως εν πολέμω και επιστρατεύσει, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων της περί εισφορών και ναυλώσεων ισχυούσης εκάστοτε νομοθεσίας των Ενόπλων Δυνάμεων.

ι. Η παραγωγή των κατά τας διατάξεις του παρόντος ασκουμένων Εκμεταλλεύσεων Ενόπλων Δυνάμεων, ως και των Εκμεταλλεύσεων εξυπηρετήσεως προσωπικού.

κ. Η εκμετάλλευσις εν πολέμω επιτοπίων πόρων κατά τας διατάξεις του άρθρ. 13 του παρόντος.

λ. Πάσα άλλη πηγή μέσων υποστηρίξεως, προβλεπομένη υπό της εκάστοτε ισχυούσης νομοθεσίας ή ειδικής τινος συμφωνίας ή συμβάσεως».

«Άρθρον 8 Περιουσία

1. Τα εν άρθρω 7 του παρόντος μέσα υποστηρίξεως των Ενόπλων Δυνάμεων, δι' ών εκπληρούται η αποστολή των, ως και το σύνολον των εκ της δραστηριότητος αυτών δημιουργουμένων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων πάσης φύσεως συνιστώσι την περιουσίαν, ήτις διοικείται, χρησιμοποιείται και διατίθεται υπ' ευθύνη των αρμοδίων κατά Κλάδον Σωμάτων ή Υπηρεσιών κατά τας διατάξεις περί Κώδικος Δημοσίου Λογιστικού, του παρόντος και των εις εκτέλεσιν αυτού εκδιδομένων Γενικών και Ειδικών Κανονισμών.

2. Απαντα τα περιουσιακά στοιχεία Ενεργητικού και Παθητικού, άτινα συνιστώσι την εις την διάθεσιν των Ενόπλων Δυνάμεων ευρισκομένην περιουσίαν, ανήκουσαν εις το Δημόσιον, η δε διοίκησις, διαχείρισις και διάθεσις αυτών ενεργείται κατά Κλάδον, όστις τηρεί λογαριασμούς, εν οίς απεικονίζονται τόσον η κατάστασις των περιουσιακών στοιχείων εν δεδομένη στιγμή, όσον και αι σημειούμεναι χρονικώς μεταβολαί αυτών, κατά τα προβλεπόμενα υπό των κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος εκδιδομένων Γενικών και Ειδικών Κανονισμών.

3. Γενικώς παν πλεόνασμα εκ διαχειρίσεως χρημάτων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων, του οποίου δεν αποδεικνύεται η αιτία προελεύσεως και ο δικαιούχος, περιέρχεται εις το Δημόσιον ως δημόσιον έσοδον, πάσα δε δεδικαιολογημένη ή αποδεδειγμένως εξ ανωτέρας βίας προελθούσα απώλεια χρημάτων ή απώλεια ή φθορά άλλων περιουσιακών στοιχείων καταλογίζεται εις βάρος του Δημοσίου».

«Άρθρον 12.Κεφάλαια εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού

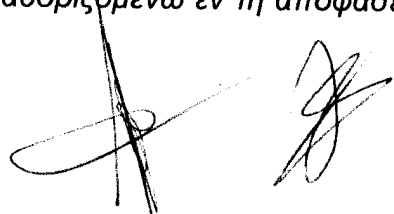
1. Τα διά την άσκησιν πάσης φύσεως εκμεταλλεύσεων εξυπηρετήσεως προσωπικού, περί ών το άρθρ. 18 του παρόντος, απαιτούμενα κεφάλαια σχηματίζονται εκ συνεισφορών των εξυπηρετουμένων, αι οποίαι καθορίζονται εκάστοτε δι' αποφάσεων του Υπουργού, εκδιδομένων τη εισηγήσει του Αρχηγείου Ενόπλων Δυνάμεων, κατόπιν προτάσεως του οικείου Αρχηγείου, υποβαλλομένης μετά γνώμην του παρ' αυτώ Ανωτάτου Συμβουλίου, αναλόγως της φύσεως της εκμεταλλεύσεως και των συνθηκών λειτουργίας αυτής, εκ των πραγματοποιουμένων κερδών των εκμεταλλεύσεων εξυπηρετήσεως προσωπικού και εκ δωρεών, κληρονομιών και κληροδοσιών.

2. Κεφάλαια σχηματιζόμενα κατ' εφαρμογήν των διατάξεων της προηγουμένης παραγράφου του παρόντος άρθρου ως και τα εκ τούτων αποκτώμενα περιουσιακά στοιχεία εν γένει, παρακαλουθούνται δι' ιδίων λογαριασμών και χαρακτηρίζονται ως κεφάλαια εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού, επί δε τούτων δεν επεκτείνεται η κυριότης του Δημοσίου. Ταύτα σχηματίζονται και χρησιμοποιούνται κεχωρισμένως κατά Κλάδον, διατίθενται δε μεταξύ όλων των Μονάδων και Υπηρεσιών του οικείου Κλάδου, δι' αποφάσεων των Υπουργού ή των υπ' αυτού εξουσιοδοτημένων οργάνων, ανεξαρτήτως των Μονάδων και Υπηρεσιών εν αις εσχηματίσθησαν, υπό τους όρους του άρθρ. 18 του παρόντος».

«Άρθρον 18.Εκμεταλλεύσεις εξυπηρετήσεως προσωπικού

1. Δι' αποφάσεων του Υπουργού δύναται να ιδρύωνται, επί σκοπώ αποκλειστικής εξυπηρετήσεως βιοτικών και άλλων αναγκών του προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων και των μελών των οικογενειών αυτού, πάσης φύσεως Εκμεταλλεύσεις εξυπηρετήσεως προσωπικού, ασκούμεναι διά κεφαλαίων εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού, περί ών το άρθρ. 12 του παρόντος. Διά των αυτών Υπουργικών Αποφάσεων καθορίζεται η διοικητική υπαγωγή των Εκμεταλλεύσεων εξυπηρετήσεως προσωπικού, επιτρεπομένης και της ιδρύσεως αυτοτελών Μονάδων ή Υπηρεσιών. Δι' ομοίων αποφάσεων δύναται να καταργώνται ιδρυθείσαι Εκμεταλλεύσεις εξυπηρετήσεως προσωπικού. Ο Υπουργός δύναται να μεταβιβάζη, δι' αποφάσεών του δημοσιευομένων εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εις όργανα της ιεραρχίας των Κλάδων τας εν τη παρούση παραγράφω αρμοδιότηας αυτού. Ως Εκμεταλλεύσεις εξυπηρετήσεως προσωπικού θεωρούνται και η οργάνωσις και λειτουργία θεάτρων, κινηματογράφων και θεαμάτων εν γένει εντός των Μονάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, αθλητικοί αγώνες, χοροί και λοιπαί εορταστικά εκδηλώσεις.

2. Αι προβλεπόμεναι εν τη προηγουμένη παραγράφω αποφάσεις του Υπουργού ή των υπ' αυτού εξουσιοδοτουμένων οργάνων των Κλάδων περί ιδρύσεως Εκμεταλλεύσεων εξυπηρετήσεως προσωπικού περιλαμβάνουσι τον σκοπόν, το είδος, την μορφήν, την επωνυμίαν και την διοικητικήν υπαγωγήν αυτών.
3. Εν ανεπαρκεία των Κεφαλαίων εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού, δι' άσκησιν Εκμεταλλεύσεων εξυπηρετήσεως προσωπικού, επιτρέπεται, κατόπιν αποφάσεων του Υπουργού ή των υπ' αυτού εξουσιοδοτουμένων οργάνων, όπως χορηγείται εκ της παγίας προκαταβολής του οικείου Κλάδου προσωρινόν δάνειον, ο χρόνος επιστροφής του οποίου καθορίζεται διά των αυτών αποφάσεων. Επίσης επιτρέπεται η σύναψις δανείου εκ του Μετοχικού Ταμείου του οικείου Κλάδου ή της Γενικής Τραπέζης, εξοφλητέου τοκοχρεωλυτικώς εις χρόνον και επί επιτοκίων καθοριζομένων δι' αποφάσεων του αρμοδίου Διοικητικού Συμβουλίου και εγκρινομένων υπό του Υπουργού.
4. Προς εξασφάλισιν ευνοϊκών όρων διαθέσεως αναγκαιούντων εις το προσωπικόν των Ενόπλων Δυνάμεων στρατιωτικών ειδών, εισαγομένων εκ του εξωτερικού, επιτρέπεται η απαλλαγή τούτων εκ των δασμών και των κατά την εισαγωγήν επιβαλλομένων φόρων, τελών, και δικαιωμάτων υπέρ Δημοσίου και τρίτων, αποφάσει του Υπουργού των Οικονομικών, δι' ής καθορίζονται κατ' είδος και ποσότητα τα εισαγόμενα είδη, κατόπιν πλήρους αιτιολογήσεως της ανάγκης και παροχής στοιχείων περί του αριθμού των εξυπηρετηθησομένων προσώπων.
5. Αι Εκμεταλλεύσεις εξυπηρετήσεως προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων απαλλάσσονται διά την εν γένει δραστηριότητα αυτών παντός φόρου, τέλους, δικαιώματος και κρατήσεων υπέρ Δημοσίου και τρίτων, συμπεριλαμβανομένων και των τελών χαρτοσήμου, εξαιρέσει εργοδοτικών εισφορών προς τα οικεία ασφαλιστικά ταμεία του παρ' αταίς απασχολουμένου προσωπικού. Ομοίως επί προμηθειών πάσης φύσεως και εργασιών ενεργουμένων εκ κεφαλαίων εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού διά λογαριασμόν των Εκμεταλλεύσεων τούτων ουδεμία κράτησις ενεργείται υπέρ Δημοσίου και τρίτων.
6. Τμήμα των κερδών των Εκμεταλλεύσεων εξυπηρετήσεως προσωπικού καθοριζόμενον εκάστοτε δι' αποφάσεως του Υπουργού, παραχωρείται εις τα κατά Κλάδον Ασφαλιστικά Ταμεία. Ο Υπουργός δύναται δι' αποφάσεώς του να διαθέτη πάσης φύσεως περιουσιακά στοιχεία, κτηθέντα εκ κεφαλαίων προελθόντων εκ των εν λόγω Εκμεταλλεύσεων προ της ισχύος του παρόντος Ν. Δ/τος ή και μετά ταύτην, εις το Μετοχικόν Ταμείον του οικείου Κλάδου, επί τιμήματι καθοριζομένω εν τη αποφάσει

του Υπουργού και περιερχομένων εις τα Κεφάλαια εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού ή και δωρεάν. Εις τα οικεία κατά Κλάδον Μετοχικά Ταμεία περιέρχεται, ως έκτακτος πόρος αυτών, άπασα η εκ κεφαλαίων εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού περιουσία του Κλάδου, εν περιπτώσει, καθ' ήν ο Υπουργός ήθελε δι' οιονδήποτε λόγον αποφασίσει την οριστικήν διακοπήν της ασκήσεως Εκμεταλλεύσεως εξυπηρετήσεως προσωπικού δι' ένα ή δι' άπαντας τους Κλάδους.

7. Το αρχικόν κεφάλαιον ιδρυομένων Εκμεταλλεύσεων εξυπηρετήσεως προσωπικού όλων των Κλάδων, ως και το μεταγενεστέρας απαιτηθησόμενον τοιούτον, σχηματίζεται διά συνεισφοράς των Κλάδων εκ των Κεφαλαίων εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού αναλόγου προς τον αριθμόν των εξυπηρετουμένων μονίμων Αξιωματικών, Ανθ/στών, και Υπαξιωματικών εκάστου Κλάδου. Κατά την αυτήν αναλογίαν διανέμεται η περιουσία των Εκμεταλλεύσεων της παρούσης παραγράφου μεταξύ των Κεφαλαίων εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού των Κλάδων, εν περιπτώσει διαλύσεως αυτών. Ομοίως κατά την αυτήν αναλογίαν διανέμονται τα καθαρά κέρδη και καθορίζεται η συμμετοχή των Κλάδων εις την Διοίκησιν.

8. Διά Γενικού Κανονισμού εκδιδομένου κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος Ν. Δ/τος καθορίζονται τα εξής, επιτρεπομένων παρεκκλίσεων εκ των κειμένων διατάξεων περί διαχειρίσεως και διαθέσεως χρημάτων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου.

α. Αι γενικαί διατάξεις και διαδικασίαι δημιουργίας, διαχειρίσεως και διαθέσεως των Κεφαλαίων εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού.

β. Οι όροι των συναπτομένων συμβάσεων διά την άσκησιν των Εκμεταλλεύσεων εξυπηρετήσεως προσωπικού και η διαδικασία προμηθειών,

γ. Η έκτασις της παρεχομένης εν εκάστη περιπτώσει εξυπηρετήσεως, αι σχετικαί διαδικασίαι και αι τιμαί, τα εξυπηρετούμενα πρόσωπα και τα μέλη των οικογενειών αυτών και αι περιπτώσεις επεκτάσεως της εξυπηρετήσεως επί μη μονίμου στρατιωτικού προσωπικού ως και επί του πάσης κατηγορίας πολιτικού προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων.

δ. Αι κατηγορίαι των εξυπηρετουμένων συνταξιούχων ...

ε. Οι διατιθέμεναι υπό των Κλάδων χώροι εγκαταστάσεως των Εκμεταλλεύσεων τούτων...

ζ. Τα συλλογικά ή μη όργανα διοικήσεως και ελέγχου, αι θέσεις του στρατιωτικού προσωπικού, αι θέσεις και καταστάσεις του προβλεπομένου πάσης κατηγορίας

πολιτικού προσωπικού, αι ειδικαί αποζημιώσεις, υπερωριακαί αποζημιώσεις και λοιπά δικαιώματα των οργάνων διοικήσεως και του προσωπικού εν γένει.

η. Αι περιπτώσεις και οι όροι, υφ' ούς επιτρέπεται όπως διά των Εκμεταλλεύσεων της κατηγορίας ταύτης εξυπηρετώνται αι ανάγκαι των Μονάδων και Υπηρεσιών των Κλάδων, ως και του προσωπικού των άλλων Κλάδων.

Θ. Η Διοικητική, Οικονομική και Λογιστική οργάνωσις, ο τρόπος της εισπράξεως των απαιτήσεων κατά τας διατάξεις περί εισπράξεως Δημοσίων εσόδων και ο τρόπος ενεργείας και δικαιολογήσεως δαπανών.

Ι. Τα του τρόπου της δικαστικής εκπροσωπήσεως των Εκμεταλλεύσεων εξυπηρετήσεως προσωπικού και διεξαγωγής της νομικής και δικαστικής εν γένει υπηρεσίας.

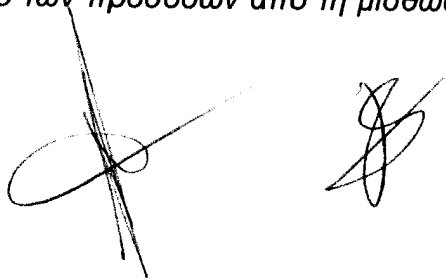
κ. Αι λεπτομέρειαι της μεταπτώσεως εκ του ισχύοντος συστήματος εις το προβλεπόμενον υπό των διατάξεων του παρόντος.

λ. Πάσα άλλην σχετική διάταξις και λεπτομέρεια αναγκαία διά την επίτευξιν του σκοπού των Εκμεταλλεύσεων εξυπηρετήσεως προσωπικού.

μ. Αι εν επιστρατεύσει και πολέμω αναγκαιούσαι προσαρμογαί και διαρρυθμίσεις επί πάντων των εν τη παρούση παραγράφω θεμάτων.

9. Μέρος των κεφαλαίων των εκμεταλλεύσεων εξυπηρέτησης προσωπικού του Στρατού Ξηράς μπορεί να περιέρχεται στο Ταμείο Εθνικής Άμυνας (Τ.ΕΘ.Α.) με αποκλειστικό σκοπό είτε την ανέγερση είτε την αγορά διά δημόσιου μειοδοτικού διαγωνισμού με βάση τις διατάξεις των άρθρων 50 έως 58 του π.δ. 715/1979 (Α' 212) ακινήτων, τα οποία θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά ως στρατιωτικά οικήματα αξιωματικών, υπαξιωματικών και επαγγελματιών οπλιτών του Στρατού Ξηράς. Τα ως άνω ακίνητα εγγράφονται στην περιουσία του Τ.ΕΘ.Α. και η διαχείρισή τους προς το σκοπό της διάθεσής τους για τη στέγαση του στρατιωτικού προσωπικού ανήκει στο Γενικό Επιτελείο Στρατού σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, με την επιφύλαξη του επόμενου εδαφίου. Μέρος των προσόδων από τη μίσθωση των ως άνω ακινήτων αποδίδεται στις οικείες εκμεταλλεύσεις εξυπηρέτησης προσωπικού του Στρατού Ξηράς προς αναπλήρωση των διατιθέμενων κεφαλαίων.

10. Για την εφαρμογή της παραγράφου 9 εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μετά από γνώμη του Ανωτάτου Στρατιωτικού Συμβουλίου, με την οποία καθορίζεται το μέρος των διατιθέμενων κεφαλαίων, ο τρόπος διάθεσής τους προς το Τ.ΕΘ.Α., η διαδικασία διαχείρισής τους, το ποσοστό των προσόδων από τη μίσθωση

των ως άνω ακινήτων που αποδίδεται στις οικείες εκμεταλλεύσεις εξυπηρέτησης προσωπικού του Στρατού Ξηράς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ».

«Άρθρον 21 Υπόλογοι

1. Όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων, δυνάμενα ως εκ της υπηρεσίας των να υπέχωσιν οικονομικάς ευθύνας είναι: α. Το κεκτημένον στρατιωτικήν ιδιότητα προσωπικόν. β. Το εις τας Ενόπλους Δυνάμεις εντεταγμένον ή εργαζόμενον υφ' οιονδήποτε ιδιότητα και σχέσιν πάσης φύσεως προσωπικόν εκ πολιτών (μόνιμοι, έκτακτοι επί συμβάσει και ημερομίσθιοι υπάλληλοι, τεχνίται, εργάται κλπ.).

2. Παν όργανον εκ των εν τη προηγουμένη παραγράφω εις ό ανετέθη μονίμως ή προσκαίρως η διαχείρισις, κατόπιν διαταγής αρμοδίως εκδοθείσης, ή ανέλαβε και άνευ διαταγής τινός την διαχείρισιν χρημάτων, υλικών, εφοδίων, εγκαταστάσεων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων των Ενόπλων Δυνάμεων καθίσταται δημόσιος υπόλογος, ευθυνόμενος κατά τας διατάξεις περί Κώδικος Δημοσίου Λογιστικού, του παρόντος και των εις εκτέλεσιν αυτού εκδιδομένων Β. Διαταγμάτων και Γενικών και Ειδικών Κανονισμών.

3. Διά των εκδιδομένων κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος Γενικών ή Ειδικών Κανονισμών καθορίζονται κατά περίπτωσιν τα όργανα της ιεραρχίας των Κλάδων, εις ά ανατίθεται η αρμοδιότης του διορισμού, αντικαταστάσεως ή αναπληρώσεως των δημοσίων υπολόγων».

«Άρθρον 72 Ευθύνη οργάνων επί διαχειρίσεως κεφαλαίων εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού.

«Όργανα πάσης κατηγορίας και ειδικότητος των Ενόπλων Δυνάμεων, διαχειριζόμενα οπωσδήποτε κεφάλαια εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού, υπέχουσι τας διαγραφόμενας εν άρθροις 59-71 του παρόντος Ν.Δ/τος, διοικητικάς, αστικές και ποινικάς ευθύνας, προκειμένου περί διαχειρίσεως περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου».

«Άρθρον 87 Έλεγχος Κεφαλαίων εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Η δημιουργία, η διαχείρισις η διάθεσις και η διοίκησις των Κεφαλαίων εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού, ως και η λογιστική παρακολούθησις τούτων, υπόκεινται εις Οικονομικόν και Διοικητικόν έλεγχον, ως και εις Οικονομικήν και Διοικητικήν Επιθεώρησιν κατά τας διατάξεις των άρθρων 75-86 του παρόντος.

2. Η απόδοσις λογαριασμού υπό των πάσης κατηγορίας υπολόγων οιονδήποτε περιουσιακών στοιχείων, περιλαμβανομένων εις τα Κεφάλαια εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού, ενεργείται αποκλειστικώς εις τας αρμόδιας Υπηρεσίας Ελέγχου του

οικείου Κλάδου, παρ' ων οι υπόλογοι ούτοι απαλλάσσονται της ευθύνης των, κατόπιν τακτικής οικονομικής επιθεωρήσεως».

«Άρθρον 101 Καταλογισμός υπολόγων κεφαλαίων εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Ο καταλογισμός ευθυνών εις βάρος οργάνων πάσης κατηγορίας και ειδικότητος των Ενόπλων Δυνάμεων, υπολόγων διαχειρίσεως κεφαλαίων εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού, ενεργείται κατά τα διατάξεις των άρθρων 89-92 του παρόντος, εφαρμοζομένων αναλογικώς.

2. Ομοίως επί καταλογισμών της προηγουμένης παραγράφου εφαρμόζονται αναλογικώς οι διατάξεις των άρθρων 93-95 του παρόντος».

«Άρθρον 108. Ισχύουσai διατάξεις Οικονομικής μερίμνης και Λογιστικού

1...2... 3. Επί θεμάτων, περί ων δεν προβλέπει το παρόν, αι διατάξεις των εκδιδομένων εις εκτέλεσιν αυτού Β. Διαταγμάτων και Γενικών και Ειδικών Κανονισμών, ως και αι διατηρούμεναι εν ισχύϊ διατάξεις περί οικονομικής μερίμνης και λογιστικού παρ' εκάστω Κλάδω, εφαρμόζονται αι ισχύουσai διατάξεις περί Κώδικος Δημοσίου Λογιστικού».

9. Στις διατάξεις των άρθρων 1,3,4,5,7,9,10,12,14,24,26 και 29 του Γενικού Κανονισμού «Περί Εκμεταλλεύσεως Εξυπηρετήσεως Προσωπικού Ενόπλων Δυνάμεων», ο οποίος εκδόθηκε κατ'εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 18 του ν.δ. 721/1970 και εγκρίθηκε με την απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας με αριθμό Φ.092.5/1/23173018-3-1981 (Β' 181), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρον 1. Σκοπός του Κανονισμού.

1. Σκοπός του παρόντος Γενικού Κανονισμού, εκδιδομένου κατ'εφαρμογήν των διατάξεων του Άρθρου 18 του Ν.Δ. 721/70 «περί οικονομικής μερίμνης και λογιστικού των Ενόπλων Δυνάμεων», είναι ο καθορισμός των διαδικασιών οργανώσεως και λειτουργίας των Εκμεταλλεύσεως Εξυπηρετήσεως Προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων.

2. Αι ως άνω Εκμεταλλεύσεις ιδρύονται πρός αποκλειστικήν εξυπηρέτησιν βιοτικών και άλλων αναγκών του προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων και των οικογενειών αυτού, ασκούμεναι δια κεφαλαίων εκτός κρατικού προϋπολογισμού».

«Άρθρον 3. Οργάνωσις-Διάκρισις Εξουσιών.

1. Η άσκησις των εξουσιών διά την διαχείρισιν και διάθεσιν των Κεφαλαίων εκτός Π/Υ ενεργείται υπό των προβλεπομένων εκ της οργανώσεως εκάστου Κλάδου των Ε.Δ. Υπηρεσιών δια των κάτωθι κατά βάσιν επιπέδων Διοικήσεως:

α) Υπουργείον Εθνικής Αμύνης.

β) Γενικά Επιτελεία Ενόπλων Δυνάμεων.

γ) Υποδεέστερα των ΓΕ Κλιμάκια Διοικήσεως (Σχηματισμοί κλπ.).

δ) Μονάδες...»

«Άρθρον 4 Διοικητική Οργάνωσις.

Αι εκμεταλλεύσεις εξυπηρετήσεως προσωπικού αποτελούν Στρατιωτικές Υπηρεσίας και εφαρμόζονται διά το υπηρετούν εις αυτάς προσωπικόν οι οικείοι κανονισμοί....».

«Άρθρον 5 Οικονομική Οργάνωσις. ΓΕΝΙΚΑ

1.Αι Εκμεταλλεύσεις Εξυπηρετήσεως Προσωπικού αποτελούν Στρατιωτικές Διαχειρίσεις καί εφαρμόζονται επ αυτού αναλόγως αι οικείαι διατάξεις του εκάστοτε ισχύοντος Νόμου «περί Οικονομικής μερίμνης καί λογιστικού των Ε.Δ.» εφ' όσον υπό του παρόντος Κανονισμού δεν ορίζεται άλλως...».

«Άρθρον 7. Όργανα Ελέγχου.

1.Ο οικονομικός έλεγχος και η οικονομική επιθεώρησις, ασκούνται υπό των οργάνων οικονομικού ελέγχου και οικονομικής επιθεωρήσεως των προϊσταμένων Διοικήσεων ή των Επιτελείων των οικείων Κλάδων και εκτείνεται επί πάσης διαχειρίσεως χρηματικού, υλικού, εφοδίων και λοιπών περιουσιακών στοιχείων, καθώς και επί της λογιστικής εμφανίσεως τούτων κατά τας ισχυούσας εκάστοτε διατάξεις...».

«Άρθρον 9 Δημιουργία Κεφαλαίων.

Το αρχικόν κεφάλαιον ιδρυομένων Εκμεταλλεύσεων Εξυπηρετήσεως Προσωπικού, ως και το μεταγενεστέρας απαιτηθησόμενον τοιούτον σχηματίζεται, κατά περίπτωσιν.

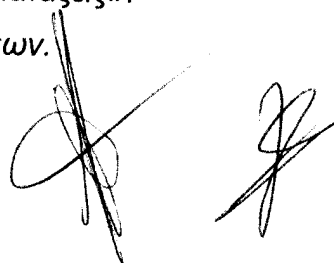
α) Διά συνεισφορών των εξυπηρετουμένων ή εκ κεφαλαίων εκτός του κρατικού προϋπολογισμού εφ' όσον υφίστανται τοιαύτα. Επίσης σχηματίζεται τούτο και εκ των πραγματοποιουμένων κερδών των υπ' όψιν Εκμεταλλεύσεων ως και εκ δωρεών, κληρονομιών και κληροδοτημάτων.

β) Εις περίπτωσιν κοινής Εκμεταλλεύσεως των Κλάδων, διά συνεισφοράς τούτων εκ κεφαλαίων, εκτός κρατικού προϋπολογισμού, αναλόγως του αριθμού των εξυπηρετουμένων.

2. Εις περίπτωσιν ανεπαρκείας των κεφαλαίων εκτός του κρατικού προϋπολογισμού δι' άσκησιν Εκμεταλλεύσεων Εξυπηρετήσεως Προσωπικού επιτρέπεται, κατόπιν αποφάσεων του Υπουργού ή των υπ' αυτού εξουσιοδοτουμένων οργάνων, όπως χορηγείται εκ της παγίας προκαταβολής του οικείου Κλάδου προσωρινόν δάνειον, ο χρόνος επιστροφής του οποίου καθορίζεται διά των αυτών αποφάσεων....»

«Άρθρον 10. Διαχείρισις Κεφαλαίων.

1. Τα σχηματιζόμενα κεφάλαια κατ' εφαρμογήν των διατάξεων της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, ως και τα εκ τούτων αποκτώμενα περιουσιακά στοιχεία δια τας ανάγκας λειτουργίας της Εκμεταλλεύσεως, τα οποία παρακολουθούνται δι' ίδιων λογαριασμών της Διαχειρίσεως Υλικού χαρακτηρίζονται γενικώς ως περιουσιακά στοιχεία εκτός κρατικού προϋπολογισμού, επί δε τούτων δεν επεκτείνεται η κυριότης του Δημοσίου. Ταύτα σχηματίζονται και χρησιμοποιούνται κεχωρισμένως κατά Κλάδον, ρευστά διαθέσιμα δε αυτών, δύναται να κατατίθενται και εις εμπορικής Τράπεζας.
 2. Δεν διατηρείται η κατά τα ανωτέρω κυριότης της Εκμεταλλεύσεως επί των περιουσιακών στοιχείων :
 - α) Των αποκτωμένων κατά τα κατωτέρω εις παρ. 3β καί 3γ του άρθρου 11 καθοριζόμενα.
 - β) Εκείνων τα οποία η δι' ίδιου λογαριασμού της Εκμεταλλεύσεως παρακολούθησις των είναι πρακτικώς αδύνατος, άσκοπος ή καί ασύμφορος. Η κυριότης των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων θεωρείται περιελθούσα εις το Δημόσιον.
 3. Ως Εκμεταλλεύσεις εκτός κρατικού προϋπολογισμού ενδεικτικώς παρατίθενται αι ακόλουθοι:
 - α) Αι Στρατιωτικάί Λέσχαι
 - β) Τα θέρετρα.
 - γ) Τα Στρατιωτικά Πρατήρια.
 - δ) Τα Μπάρ, Κυλικεία, Κέντρα Ψυχαγωγίας Μονάδος, Εστιατόρια, Πρατήρια πληρώματος, Ραφεία, Κουρεία.
 - ε) Η οργάνωσις καί λειτουργία, είτε ως αυτοτελών Εκμεταλλεύσεων είτε ως τμημάτων ή δραστηριοτήτων των ανωτέρω α-δ Εκμεταλλεύσεων :
 - (1) Θεάτρων.
 - (2) Κινηματογράφων και θεαμάτων εν γένει εντός της Μονάδος.
 - (3) Αθλητικών αγώνων.
 - (4) Χορών και λοιπών εορταστικών εκδηλώσεων».
- «Άρθρον 12. Προμήθειαι-Συμβάσεις.
1. Αι διαδικασίαι των προμηθειών και οι όροι των συναπτομένων συμβάσεων καθορίζονται εις την εκάστοτε ισχύουσαν νομοθεσίαν περί προμηθειών των ΕΔ εις την οποίαν κατ' αρχήν υπόκεινται κατ' επέκτασιν αι Εκμεταλλεύσεις Εξυπηρετήσεως Προσωπικού, εκτός εάν ισχύουν ειδικαί κατά περίπτωσιν διατάξεις».
- «Άρθρον 14. Τρόπος Τακτοποιήσεως Εκκρεμών Απαιτήσεων.

1. Πάσα απαίτησις της εκμεταλλεύσεως, καταλογίζεται εις βάρος των κατωτέρω προσώπων, ως κατά περίπτωσιν προβλέπεται υπό των διατάξεων περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων και κατά τα καθοριζόμενα εις το άρθρον 96 του Ν.Δ. 721/70:

α) Υπολόγων διαχειρίσεως κεφαλαίων εκτός κρατικού Π/Υ....».

«Άρθρον 24. Διάθεσις Χώρων Εγκαταστάσεων.

Οι χώροι προς εγκατάστασιν των πάσης φύσεως Εκμεταλλεύσεων διατίθενται κατ' αρχήν εκ των υπάρχοντων τοιούτων της Υπηρεσίας και εις περίπτωσιν αδυναμίας διαθέσεως, παρέχεται η δυνατότης κατασκευής ή μισθώσεως των απαιτούμενων χώρων είτε εις βάρος των πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού είτε εις βάρος υφισταμένων κεφαλαίων εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού».

«Άρθρον 26. Ειδικαί Αποζημιώσεις.

1. Είναι δυνατή η καταβολή ειδικών αποζημιώσεων εις το προσωπικόν των Εκμεταλλεύσεων κατά τα εις τας επομένας παραγράφους του παρόντος άρθρου καθοριζόμενα.

2. Ως τοιαύται ειδικαί αποζημιώσεις, καταβαλλόμεναι εις βάρος των πόρων των Εκμεταλλεύσεων, νοούνται:

α) Τα έξοδα κινήσεως του στρατιωτικού και πολιτικού προσωπικού, οσάκις διά την μεταφοράν τούτου εκ του τόπου διαμονής των εις την Εκμετάλλευσιν και αντιστρόφως ή ετέραν μετακίνησίν των, υπαγορευομένην εκ λόγων υπηρεσιακών, δεν διατίθεται υπό της υπηρεσίας μεταφορικών μέσον.

β) Ποσοστά εις τεχνίτας επί της παραγομένης εργασίας, προκειμένου περί συνεργείων ραπτών - υποδηματοποιών ή ετέρων συνεργείων εξυπηρετήσεως προσωπικού.

γ) Επίδομα διαχειριστικών λαθών εις τους υπευθύνους διαχειριστάς χρημάτων των Εκμεταλλεύσεων.

δ) Έτεραι αποζημιώσεις, αι οποίαι ήθελον κατά την κρίσιν της Υπηρεσίας χορηγηθεί με σκοπόν την ποσοτικήν ποιοτικήν βελτίωσιν της αποδόσεως της εργασίας.

3. Αι ως άνω ειδικαί αποζημιώσεις και επιδόματα εγκρίνονται δια διαταγών των ΓΕ των Κλάδων τη προτάσει ιεραρχικώς των διοικήσεων των Εκμεταλλεύσεων και καταβάλλονται εις βάρος των πόρων αυτών».

«Άρθρον 29. Δικαστική Εκπροσώπησις.

1. Η Δικαστική εκπροσώπησις, ως και η διεξαγωγή της νομικής και δικαστικής υπηρεσίας των Εκμεταλλεύσεων εν γένει, ενεργείται υπό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ως ισχύει και διά τας λοιπάς Στρατιωτικάς Υπηρεσίας».

10. Στο άρθρο 98 του Συντάγματος, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«Άρθρο 98.

1. Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως:

α. Ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους, καθώς και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό.

β. Ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει.

γ. Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται στον προβλεπόμενο από το εδάφιο α' έλεγχο».

11. Στο άρθρο 107 του ν.δ. 321/1969 «Κώδικας Δημοσίου Λογιστικού» (Α'228), ορίζονταν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

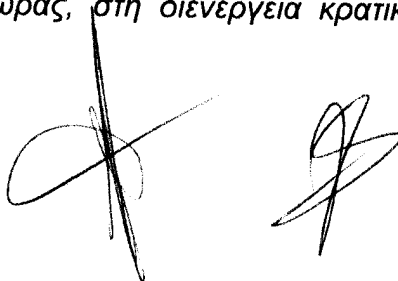
«Άρθρον 107.

Πάσα προγενεστέρα διάταξις αφορώσα εις τα υπο του παρόντος Ν. Δ/τος ρυθμιζόμενα θέματα καταργείται.- Εξαιρούνται της καταργήσεως έστω και αν αντίκεινται εις τας διατάξεις του παρόντος Ν.Δ/τος, αι διατάξεις της ισχυούσης νομοθεσίας αι αφορώσαι εις την εκτέλεσιν δημοσίων εν γένει έργων, στρατιωτικών έργων και έργων οχυρώσεως, ως και αι τοιαύται αι αφορώσαι εις την Υπηρεσίαν Κρατικών προμηθειων.- Ομοίως εξαιρούνται της καταργήσεως αι διατάξεις της ισχυούσης νομοθεσίας αι αφορώσαι εις τας δαπάνας και προμηθείας των Ενόπλων Δυνάμεων μέχρις εκδόσεως ειδικού νόμου περί Οικονομικής μερίμνης και Λογιστικού των Ενόπλων Δυνάμεων».

12. Στο άρθρο 113 του ν. 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (Α'247), ορίζονται μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«Άρθρο 113. Καταργούμενες διατάξεις

Από της ισχύος του παρόντος νόμου καταργείται το ν.δ. 321/1969, όπως έχει τροποποιηθεί ή συμπληρωθεί, καθώς και κάθε διάταξη που αντιτίθεται στον παρόντα νόμο ή αναφέρεται σε θέματα που ρυθμίζονται απ' αυτόν. Εξαιρούνται οι διατάξεις που αναφέρονται στην εκτέλεση δημόσιων έργων περιλαμβανομένων και των στρατιωτικών έργων και έργων οχυρώσεως της χώρας, στη διενέργεια κρατικών

προμηθειών κατά τα σημεία που δεν τροποποιούνται διά του παρόντος, στις δαπάνες και προμήθειες των ενόπλων δυνάμεων, καθώς και στις Δημόσιες επενδύσεις».

13. Στα άρθρα 150 και 177 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης ΔΗΜΟΣΙΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ κλπ», (Α' 143) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«Άρθρο 150 Διακρίσεις και εποπτεία δημοσίων υπολόγων

1. Δημόσιος υπόλογος είναι όποιος διαχειρίζεται, έστω και χωρίς νόμιμη εξουσιοδότηση, χρήματα, αξίες ή υλικό που ανήκουν στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και οποιοσδήποτε άλλος θεωρείται από το νόμο δημόσιος υπόλογος».

«Άρθρο 177. Καταργούμενες και μεταβατικές διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις: α. Των άρθρων 1 έως και 108 και του άρθρου 110 του ν. 2362/1995...»

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ'αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

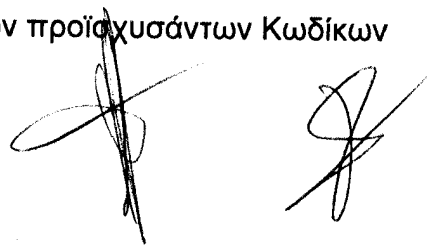
14. Με τις διατάξεις του ν. 4336/2015, στο πλαίσιο δέσμευσης της Ελληνικής Κυβέρνησης έναντι των εταίρων της για τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της δημόσιας διοίκησης, προβλέπεται η ανάγκη αναμόρφωσης και εξορθολογισμού των ειδικών μισθολογίων (στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και Σωμάτων Ασφαλείας, διπλωματικών υπαλλήλων, ιατρών Ε.Σ.Υ. κλπ.). Για την πραγμάτωση του σκοπού αυτού με το μέρος ΣΤ' του ν. 4472/2017 αναμορφώθηκαν τα ως άνω μισθολόγια, αφού και, σύμφωνα με την από 18-5- 2017 αιτιολογική έκθεση του νόμου αυτού, υιοθετήθηκαν δύο κύριες κατευθύνσεις: αφενός η ανάγκη περιορισμού του αριθμού τους (από 20 περίπου σε 7) και αφετέρου η προσπάθεια εξορθολογισμού των αποδοχών του προσωπικού που αμείβεται με αυτά, είτε με τη συγχώνευση ορισμένων επιδομάτων από αυτά που καταβάλλονται είτε με την κατάργηση ορισμένων άλλων, που στερούνται στην πραγματικότητα δικαιολογητικού λόγου χορήγησης. Περαιτέρω, στην ίδια ως άνω αιτιολογική έκθεση επισημαίνεται ότι, πέραν των παροχών και αποζημιώσεων, που ρητά αναφέρονται στις διατάξεις του νόμου αυτού για όλα τα ειδικά μισθολόγια, δεν δικαιολογείται, από την έναρξη ισχύος του και εφεξής, η χορήγηση άλλων μισθολογικών παροχών, με οποιαδήποτε ονομασία και από οποιαδήποτε πηγή.

15. Με τις διατάξεις των άρθρων 124 - 127 του ν. 4472/2017 ρυθμίζονται ειδικά οι αποδοχές των Στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας. Με τις διατάξεις του άρθρου 124 προβλέπονται οι κατηγορίες μισθολογικής κατάταξης των ως άνω στελεχών, ενώ με τις διατάξεις του άρθρου 125 καθορίζεται ο βασικός μισθός των Μ.Κ. όλων των κατηγοριών. Με τις διατάξεις του άρθρου 126 καθορίζεται η μισθολογική κατάταξη και εξέλιξη των ως άνω στελεχών. Με τις διατάξεις του άρθρου 127 προβλέπονται τα επιδόματα και οι αποζημιώσεις πλην βασικού μισθού. Με τις διατάξεις της παραγράφου Κ του άρθρου 127 του ως άνω νόμου, καταργούνται πλέον ρητά και χωρίς καμία εξαίρεση όλες οι πέραν από τις διατάξεις του νόμου αυτού παροχές, επιδόματα και αποζημιώσεις με οποιαδήποτε ονομασία, που προβλέπονται από άλλες γενικές ή ειδικές διατάξεις.

16. Η διαχείριση της περιουσίας και των πόρων των Ενόπλων Δυνάμεων διέπεται από τις διατάξεις του Δημοσίου Λογιστικού, πλην όμως λόγω της φύσης της αποστολής των Ενόπλων Δυνάμεων, που απαιτεί υψηλή ετοιμότητα, διασπορά Μονάδων, ταχύτητα ενεργειών, συχνές μετακινήσεις, απαιτείται αυτοδυναμία οικονομικής δραστηριότητας και γι' αυτό η Πολιτεία έχει θεσπίσει δημοσιολογιστικές διατάξεις, οι οποίες ισχύουν μόνο για τις Ένοπλες Δυνάμεις.

Έτσι, διαμορφώθηκε το Δημόσιο Στρατιωτικό Λογιστικό ή Λογιστικό των Ενόπλων Δυνάμεων, δηλαδή το σύνολο των κανόνων δικαίου, που καθορίζουν τον τρόπο διοίκησης και διαχείρισης της δημόσιας περιουσίας, που περιέρχεται στις Ένοπλες Δυνάμεις, για την εκπλήρωση της αποστολής τους.

17. Το Λογιστικό των Ενόπλων Δυνάμεων, δεν είναι ανεξάρτητο σύστημα κανόνων δικαίου, αλλά είναι τμήμα του Δημοσίου Λογιστικού και αυτό είναι φυσικό, αφού τα χρηματικά κεφάλαια που διαχειρίζονται οι Ένοπλες Δυνάμεις, προέρχονται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τον Κρατικό Προϋπολογισμό και γενικά η περιουσία των Ενόπλων Δυνάμεων αποτελεί τμήμα της περιουσίας του Δημοσίου. Έτσι, οι διατάξεις του Δημοσίου Λογιστικού ισχύουν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους και για την οικονομική δραστηριότητα των Ενόπλων Δυνάμεων, αλλά με εξαιρέσεις που αφορούν ειδικά τις Ένοπλες Δυνάμεις (ιδίως ως προς τα όργανα και υπηρεσίες εκκαθάρισης και εντολής δαπανών κ.λπ.). Ειδικότερα, διατάξεις Στρατιωτικού Λογιστικού, που ισχύουν μόνο για τις Ένοπλες Δυνάμεις, περιλαμβάνονται στο ν.δ. 721/1970 «Περί Οικονομικής Μερίμνης και Λογιστικού των Ενόπλων Δυνάμεων» και τους κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενους Γενικούς και Ειδικούς Κανονισμούς. Τα ανωτέρω προκύπτουν σαφώς και από τις διατάξεις των προϊδουσάντων Κωδίκων

Δημοσίου Λογιστικού (ν.δ. 321/1969, και ν. 2362/1995), αλλά και από τις τώρα ισχύουσες διατάξεις περί Δημοσίου Λογιστικού και ελέγχου των δαπανών του Κράτους (ν. 4270/2014). Συγκεκριμένα με το ν. 2362/95 καταργήθηκε το προηγούμενο νομοθέτημα περί Δημοσίου Λογιστικού (ν.δ.321/69), χωρίς να θιγεί η νομοθεσία η αφορώσα τις δαπάνες και προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων, όπως ρητά ορίζεται στο άρθρο 113 αυτού. Αντίστοιχη διάταξη υπήρχε και στο ν.δ. 321/69 (άρθρο 107), όπου οριζέτο ρητά ότι εξαιρούνται της καταργήσεως οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, που αφορούν δαπάνες και προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων, μέχρις εκδόσεως ειδικού νόμου περί Οικονομικής Μερίμνης και Λογιστικού των Ενόπλων Δυνάμεων. Ο ειδικός αυτός νόμος εκδόθηκε και είναι το ν.δ. 721/1970 (Α'251), το οποίο ίσχυε παράλληλα προς το ν.δ. 321/1969, στη συνέχεια προς το ν. 2362/1995 κατά τη ρητή διάταξη του άρθρου 113 του νόμου αυτού και εξακολουθεί να ισχύει παράλληλα προς το ν. 4270/2014, αφού, όπως προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 177 του νόμου αυτού, εξακολουθεί να ισχύει η διάταξη του άρθρου 113 του ν. 2362/1995.

18. Το ίδιο το ν.δ.721/1970 στο άρθρο 108 παρ. 3 αυτού επιφυλάσσει την εξαιρετική εφαρμογή των διατάξεων του Δημοσίου Λογιστικού μόνον επί θεμάτων τα οποία δεν ρυθμίζονται από τις επιμέρους διατάξεις του ή τους κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενους Γενικούς και Ειδικούς Κανονισμούς (Γνωμ. ΝΣΚ 27/2006,311/2001).

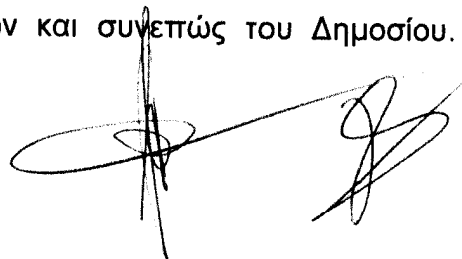
19. Το Λογιστικό των Ενόπλων Δυνάμεων ρυθμίζει όχι μόνο θέματα του Προϋπολογισμού του ΥΕΘΑ και ειδικότερα των τριών Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, αλλά και θέματα διοίκησης και διαχείρισης Υλικών, Εφοδίων, Εγκαταστάσεων και κάθε άλλου περιουσιακού στοιχείου που διατίθεται στις Ένοπλες Δυνάμεις, για την εκπλήρωση της αποστολής τους, μεταξύ δε αυτών και τη διοίκηση κεφαλαίων εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού και την εποπτεία εκμεταλλεύσεων εξυπηρέτησης προσωπικού, που ενδιαφέρει εν προκειμένω.

20. Οι Εκμεταλλεύσεις Εξυπηρέτησης Προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων ιδρύονται για την αποκλειστική εξυπηρέτηση βιοτικών και άλλων αναγκών του προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων και των οικογενειών τους και αυτό λόγω της κατά κανόνα διαβίωσης αυτών μακριά από τα αστικά κέντρα ή μέσα στο στρατόπεδο (ασκήσεις, επιφυλακές κ.λπ.) και της ανάγκης εξύψωσης του επιπέδου και των συνθηκών διαβίωσης για την ενίσχυση του ηθικού του προσωπικού. Τα κεφάλαια που απαιτούνται (αρχικό κεφάλαιο και μεταγενέστερες προσυζητήσεις) για τη λειτουργία των εκμεταλλεύσεων σχηματίζονται: α) από συνεισφορές, που καθορίζονται με

απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, από εκείνους που εξυπηρετούνται από τις εκμεταλλεύσεις (π.χ. κράτηση υπέρ Λέσχης στις αποδοχές του μονίμου στρατιωτικού προσωπικού, κράτηση για στρατιωτικά συγγράμματα κ.λπ., χωρίς επιβάρυνση του Κρατικού Προϋπολογισμού) β) από τα κέρδη που πραγματοποιούν κατά τη λειτουργία τους, γ) από δωρεές, κληρονομίες και κληροδοτήματα δ) από προσωρινό δάνειο, το οποίο χορηγείται από την Πάγια Προκαταβολή με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας ή του οργάνου με την αντίστοιχη οικονομική δικαιοδοσία και ε) με σύναψη δανείου από το οικείο Μετοχικό Ταμείο ή τη Γενική Τράπεζα της Ελλάδας, το οποίο εξοφλείται τοκοχρεωλυτικά, σε χρόνο και με επιτόκιο, που καθορίζεται με απόφαση του αρμόδιου διοικητικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Τα ανωτέρω κεφάλαια, χαρακτηρίζονται «*κεφάλαια εκτός κρατικού προϋπολογισμού*» και παρακολουθούνται λογιστικώς με ιδιαίτερους λογαριασμούς, που προβλέπονται από το Γενικό Κανονισμό Εκμεταλλεύσεων Ενόπλων Δυνάμεων.

21. Οι Εκμεταλλεύσεις Εξυπηρέτησης Προσωπικού είναι πάντως Στρατιωτικές Υπηρεσίες και από άποψη Οικονομικής Οργάνωσης, Στρατιωτικές Διαχειρίσεις, που μπορούν να αποτελούν Αυτοτελή Μονάδα, Υπηρεσία ή Στρατιωτικό Κατάστημα ή εκμετάλλευση. Οικονομικά Όργανα αυτών είναι ο Διοικητής της Μονάδας, ο Προϊστάμενος Οικονομικού και οι υπεύθυνοι Προμηθειών, Λογιστηρίου και Χρηματικού (Στρατιωτικές Λέσχες, Πρατήρια, Θέρετρα, Κ.Ψ.Μ., κυλικεία κ.λπ.). Επί αυτών εφαρμόζονται αναλόγως οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί Λογιστικού των Ενόπλων Δυνάμεων (Ολ. ΕΣ 976/2000, ΕΣ1305/2002 Τμήμα V, Γνωμ. ΝΣΚ 256/1987). Ιδρύονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, με την ίδια δε απόφαση καθορίζεται οι διοικητική υπαγωγή της εκμετάλλευσης, δηλαδή η Μονάδα ή η Υπηρεσία στην οποία εντάσσεται η εκμετάλλευση ή η λειτουργία της ως αυτοτελούς Μονάδας ή Υπηρεσίας.

22. Σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 12 του ν.δ. 721/1970, τα κεφάλαια των Εκμεταλλεύσεων είναι κεφάλαια εκτός κρατικού προϋπολογισμού, επί των οποίων δεν εκτείνεται η κυριότητα του Δημοσίου. Σύμφωνα, ωστόσο, με την επικρατούσα άποψη στη νομολογία (βλ. Βουλ. Δικ. Συμβ. Αερ. Θεσσαλονίκης 6/2016), η σχετική αναφορά της παραγράφου 2 του άρθρου 12 σκοπό έχει μάλλον να κατοχυρώσει την οικονομική αυτοτέλεια των συγκεκριμένων εκμεταλλεύσεων από το σκληρό πυρήνα του δημόσιου τομέα (Υπουργείο Οικονομικών) και όχι να αποκλείσει την κυριότητα των Ενόπλων Δυνάμεων και συνεπώς του Δημοσίου.

Εξάλλου, η συνδυαστική ερμηνεία των άρθρων 12 και 18 με τα άρθρα 7 και 8 του ν.δ. 721/1970 οδηγεί γλωσσικά-λεκτικά στην υπαγωγή των πραγμάτων των εκμεταλλεύσεων στην περιουσία των Ενόπλων Δυνάμεων (βλ. ομοίως Βουλ. Δικ. Συμβ. Αερ. Θεσσαλονίκης 6/2016).

23. Με τις διατάξεις του άρθρου 26 του Γενικού Κανονισμού *«περί Εκμεταλλεύσεως Εξυπηρετήσεως Προσωπικού Ενόπλων Δυνάμεων»*, προβλέπεται η δυνατότητα καταβολής ειδικών αποζημιώσεων στο προσωπικό των Εκμεταλλεύσεων Εξυπηρέτησης Προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων, με διαταγές των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων, κατόπιν σχετικής πρότασης των διοικήσεων των Εκμεταλλεύσεων, με σκοπό την ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της εργασίας. Μεταξύ αυτών, προβλέπεται δυνατότητα καταβολής επιδόματος διαχειριστικών λαθών στους υπεύθυνους διαχειριστές χρημάτων των Εκμεταλλεύσεων, το οποίο βαρύνει τους ιδίους πόρους αυτών και όχι τον κρατικό προϋπολογισμό. Το επίδομα αυτό έχει το χαρακτήρα δυνητικής παροχής-ειδικής αποζημίωσης, ενώ δεν καταβάλλεται σταθερά, ομοιόμορφα, ανεπιφύλακτα και μόνιμα, ως αντάλλαγμα για τακτικά παρεχόμενη εργασία, ώστε να έχει αποκτήσει πλέον χαρακτήρα μισθού και μάλιστα τακτικών αποδοχών. Η καταβολή του δεν αφορά αμοιβή για παρεχόμενη εργασία για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, ενώ μπορεί να παύσει να δίδεται οποτεδήποτε στο μέλλον, χωρίς αυτό να συνιστά μείωση του μισθού των διαχειριστών. Πρόκειται για ειδική αποζημίωση και κίνητρο για τους διαχειριστές υπολόγους των ως άνω εκμεταλλεύσεων, που προβλέπεται η δυνητική καταβολή του από ειδική διαταγή.

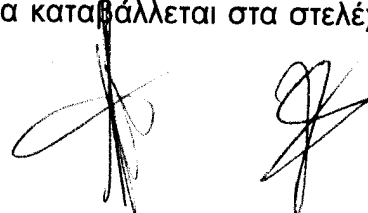
24. Εξάλλου, ο θεσμός του δημοσίου υπολόγου προβλέπεται ευθέως από το Σύνταγμα (άρθρο 98 παρ. 2 εδ.γ), στην νομοθεσία για το Ελεγκτικό συνέδριο, στον Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού και σε ειδικότερες διατάξεις, όπως στον Κώδικα Λογιστικού των Ενόπλων Δυνάμεων. Ειδικότερα, στο άρθρο 150 του ν. 4270/2014 (ταυτοσήμου περιεχομένου και η διάταξη του άρθρου 54 του ν. 2362/1995) ορίζεται ότι δημόσιος υπόλογος είναι όποιος διαχειρίζεται, έστω και χωρίς νόμιμη εξουσιοδότηση (de facto), χρήματα, αξίες ή υλικό, που ανήκουν στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και οποιοσδήποτε άλλος θεωρείται από το νόμο δημόσιος υπόλογος (ex lege). Στο άρθρο 21 του ν.δ.721/1970 καθορίζεται η έννοια του στρατιωτικού δημοσίου υπολόγου ως κάθε όργανο των Ενόπλων Δυνάμεων που διαχειρίζεται με βάση διάταξη νόμου ή «εν τοις πράγμασι» περιουσιακά στοιχεία των Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΣ 2511 /2010 Τμ. V). Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ως δημόσιοι

υπόλογοι λογίζονται άνευ ετέρου, έστω κι αν δεν διαχειρίζονται δημόσια περιουσία, όσοι κατά ρητή και ειδική πρόβλεψη νόμου, χαρακτηρίζονται ως τέτοιοι (ex lege). Κατ' άρθρο 72 του ν.δ. 721/1970 θεωρούνται δημόσιοι υπόλογοι τα κάθε κατηγορίας και ειδικότητας όργανα, που διαχειρίζονται κεφάλαια εκμεταλλεύσεων εξυπηρέτησης προσωπικού των ενόπλων δυνάμεων (μεταξύ των οποίων και στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων), τα οποία είναι κεφάλαια εκτός κρατικού προϋπολογισμού. Οι υπόλογοι αυτοί έχουν την ίδια δημοσιολογιστική ευθύνη με τους υπολόγους του άρθρου 21 του ν. δ. 721/1970 (Ολ. ΕΣ976/2000,ΕΣ 1305/2002 ΤμήμαV).

25. Από το σύνολο των ανωτέρω συνάγεται ότι, ενόψει του άρθρου 127 του ν.4472/2017 το επίδομα διαχειριστικών λαθών των ειδικών διατάξεων του άρθρου 26 του Γενικού Κανονισμού Εκμεταλλεύσεων Εξυπηρέτησης Προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων, που προβλεπόταν η δυνητική παροχή του στους διαχειριστές υπολόγους των Εκμεταλλεύσεων αυτών, που και αυτοί θεωρούνται εκ του νόμου (άρθρ. 72 ν.δ. 721/1970) δημόσιοι υπόλογοι, ανεξάρτητα από το αν επιβαρύνει ή όχι τον κρατικό προϋπολογισμό, έχει καταργηθεί. Και τούτο, κατόπιν της ως άνω σαφούς και ρητής κατάργησης κάθε προγενέστερης γενικής ή ειδικής διάταξης που προβλέπει καταβολή και άλλων, ανεξαρτήτως ονομασίας, επιδομάτων ή αποζημιώσεων στο στρατιωτικό προσωπικό, πλην αυτών που ορίζονται ρητά από τις διατάξεις του προαναφερθέντος άρθρου 127 του ν. 4472/2017, (βλ. αντίστοιχες ρυθμίσεις του μισθολογίου για τους πολιτικούς δημοσίους υπαλλήλους, ν.4354/2015 Κεφάλαιο Β' άρθρα 14-35). Αντίθετη, άλλωστε, παραδοχή θα έθετε και ζητήματα παραβίασης της αρχής της ισότητας, αφού στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων υπό την ιδιότητά τους ως στρατιωτικών υπολόγων θα αμείβονταν επί πλέον, καθόσον αυτοί που διαχειρίζονται κεφάλαια εκτός κρατικού προϋπολογισμού (υπόλογοι του άρθρου 21 του ν. δ. 721/1970 σε συνδυασμό με το άρθρο 72 του ν.δ. 721/1970) θα αμείβονταν καλύτερα σε σχέση με αυτούς που διαχειρίζονται κεφάλαια εντός κρατικού προϋπολογισμού(υπόλογοι του άρθρου 21 του ν.δ. 721/1970), παρ' ότι και οι δύο αυτές κατηγορίες στρατιωτικών ασκούν οικονομική διαχείριση και υπέχουν την ίδια δημοσιολογιστική ευθύνη.

Απάντηση.

26. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ'), γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ότι μετά τη θέση σε ισχύ της παραγράφου Κ' του άρθρου 127 του ν.4472/2017 καταργήθηκε το επίδομα διαχειριστικών λαθών, που προβλέπεται η δυνατότητα να καταβάλλεται στα στελέχη

των Ενόπλων Δυνάμεων, υπό την ιδιότητά τους ως διαχειριστών χρημάτων των Εκμεταλλεύσεων Εξυπηρέτησης Προσωπικού Ενόπλων Δυνάμεων, σε βάρος των πόρων τους, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 2, περ. γ, του άρθρου 26 του Γενικού Κανονισμού «Περί Εκμεταλλεύσεων Εξυπηρέτησεως Προσωπικού Ενόπλων Δυνάμεων».

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 30-5-2019

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Χρυσόφουλα Α. Αυγερινού

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

Γεωργία Χ. Καπόρη

Πάρεδρος ΝΣΚ